

LÖA-Bladet

LOKALNYHETER FRÅN LÖABYGDEN

NR 2 2014

Så säkras Löas framtid!

För 475:e
gången!

Sid 4

Giftgömma
i kvarnen

Sid 5

Fann far-
mors fars
bror i Löa

Sid 6

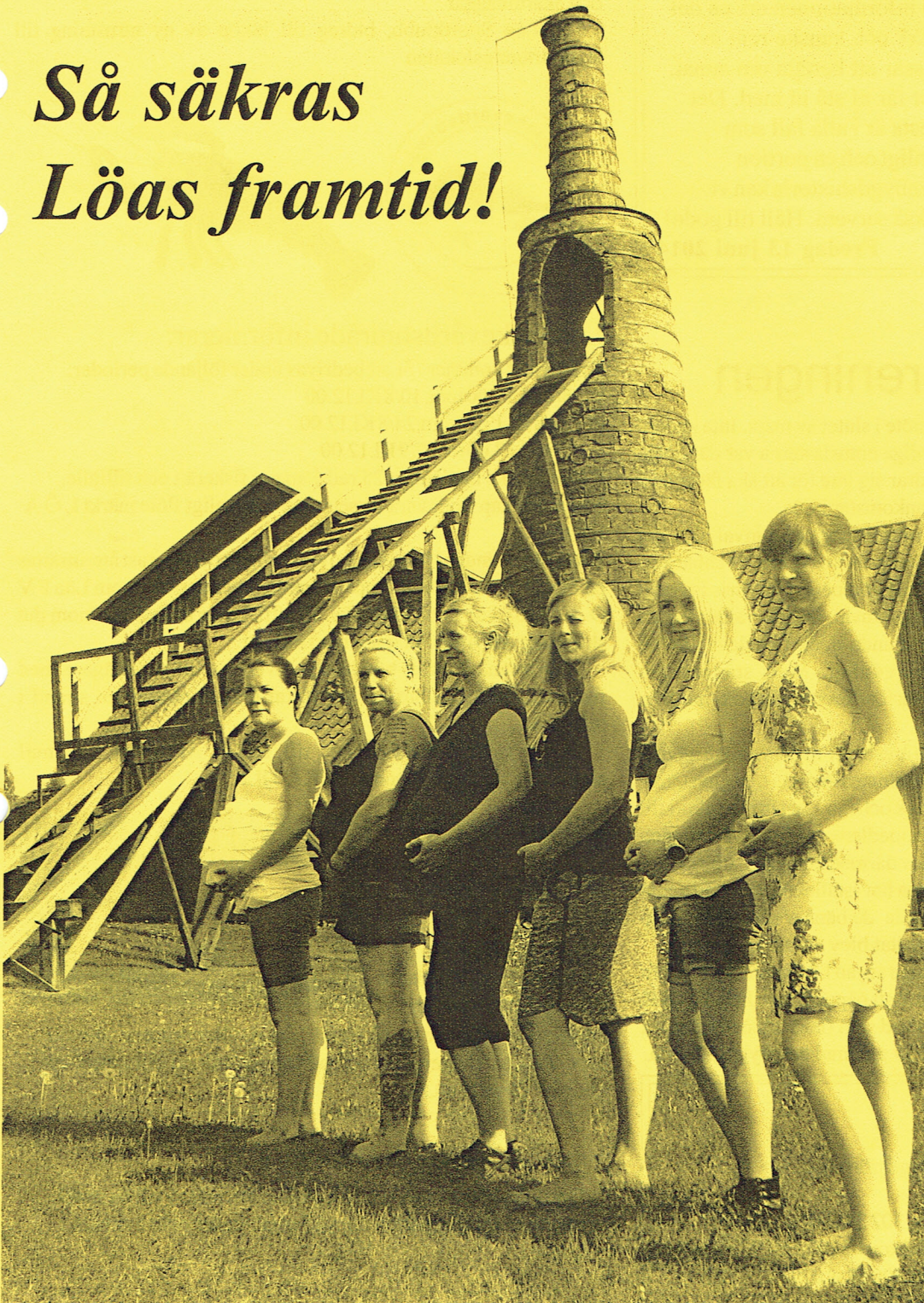
Reser sig
ur förfallet

Sid 8

Babyboom i byn!

Löabygdens framtid ser fortsatt ljus ut. Bara under sommaren väntas sju barn komma till världen. Från vänster ser ni Towa Karlsson, Sara Shumilov, Line ÅbyHedenius, Petra Keith Hedenius, Caroline Björnemalm och My Jeppsson.

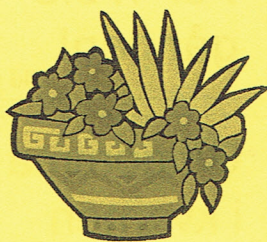
Fäderna heter i tur och ordning: Emil Persson, Christopher Söderlund, Zacharias Soudah, Aron ÅbyHedenius, Alexander Persson och Mattias Björnemalm. På bilden saknas Elin Johansson med maken Janne.

Tänk att det alltid blir sommar igen!

År efter år kommer solen, blommorna och alla löaaktiviteter tillbaka. Och LÖA-Bladet hänger med så gott det går, för att berätta om vad som varit och om vad som komma skall.

Det är så ungefär som vi alltid skriver i det här hörnet den här tiden på året. Det finns ingen anledning att skriva något annat i år. För visst är det sommar igen och i denna aktiva tid vet vi inte säkert om vi kommer för sent med informationen om en del

saker och kanske rent av missar att berätta om annat. Det får ni stå ut med. Det mesta är i alla fall som vanligt och en portion hembygdshistoria kan vi också servera. Håll till godo!

Fredag 13 juni 2014

Minus för Hembygdsgen

Hembygdsgen höll sitt årsmöte i slutet av mars. Inte knökat med folk precis, men de gamla vanliga entusiasterna var där. Olga Pettersson och Magnhild Larsson drar sig inte för att åka färdtjänst från Lindesberg, för viktiga sammankomster i LÖA.

Eric Wickman omvaldes som ordförande och omval blev det också av Lars Cederin, Ingridh Danielsson-Swed, Ole Pöchhacker, Maud Råstock, Janet Roth och Susanne Forsberg. Carl-Eric Persson och Gunnar Frimodig hade av sagt sig omval. Istället valdes Ingela Stark och Julia Ardesjö. Den sistnämnda dock föreslagen av en något för överoptimistisk valberedning. Med studier och trappsnickier blir det inte tid överför föreningsarbete har hon senare meddelat.

Verksamheten under det gångna året har följt det vanliga mönstret med valborgsfirande, laxfiske, spelmansstämma och gudstjänst i hyttan. Julmarknaden inställdes dock och intresset för fiskekort till laxfisket var svalt. Lusten att betala medlemsavgift till föreningen har också minskat och intäkterna blev därmed knappt 15 000 kr mot drygt 28 000 året innan. Kostnaderna har istället ökat, bland annat för att hembygdsgen bekostade de bänkar som finns längs den nya promenadvägen. Årets resultat blev minus 15 345 kr.

Glädjande är att Britt Carlsson tagit sig an LÖA byarkiv. Inte som arkivfogde - det är hon själv noga med att påpeka, men hon har ändå städat upp, sorterat och gått igenom vad som finns där och kan vara behjälplig om någon är intresserad av gammal hembygdshistoria.

LÖA-BLADET

En tidning för LÖA med omnejd.

Utgiven av LÖAbygdens Hembygdsgen.

Redaktion:

Stina Gottliebsson, Petters, 302 55 el 070 676 09 07

Emma Westman, Rosendalstorp, 320 21 el 073 628 68 17

Susanne Forsberg, Norrby, 300 58 el 070 473 17 27

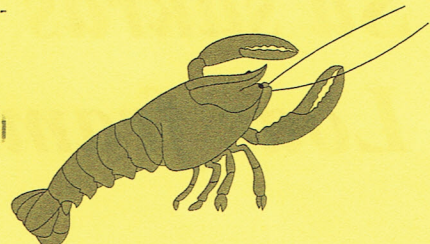
Tottos Minnesfond

Styrelsen för Tottos Minnesfond (Löbos styrelse och representanter för familjen Elvenäs) har haft sitt första möte och beslutat om 2014 års utdelning från fonden. Föreningslivet i LÖA låg alltid Torbjörn varmt om hjärtat och det är familjens önskan att fondmedlen ska ges som bidrag till byns föreningar. Följande tre föreningar får 2 000 kr var från fonden i år:

1) LÖA Kultursällskap, bidrag till båtorientering, lucia i hyttan och andra evenemang, som kultursällskapet genomför på helt ideell basis, utan några medlemsavgifter.

2) LÖA Bygdegårdsgen, bidrag till ny dörrmatta, draperier och skärmväggar

3) LÖA Sportklubb, bidrag till inköp av ny utrustning till styrketräningslokalen

LÖA Fiskevårdsområde informerar:

Kräftfisket kommer i år att bedrivas under följande perioder:

- 8/8 Kl. 17.00 tom. 10/8 Kl. 12.00
- 22/8 Kl. 17.00 tom. 24/8 Kl. 12.00
- 5/9 Kl. 17.00 tom. 7/9 Kl. 12.00

Fisket får ske med högst 25 redskap per fiskerätt och tillfälle.

Varje redskap skall vara försett med väl synligt flöte märkt L Ö A F V O.

Alla kräftor under 10 cm skall ovillkorligen och snarast återutsättas på fångstplatsen eller på annan lämplig obesatt plats inom LÖA F V O. Kontroll kan komma att ske. Kräftfiske får endast ske inom det skifteslag där fiskedeltagare har fiskerätt.

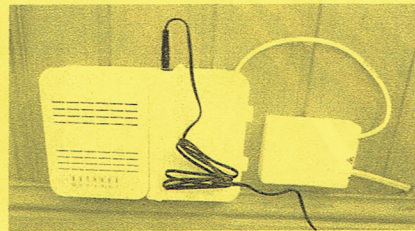
För trevnads skull bör hänsyn även tas till strandägare med fiskerätt, som regelbundet har fiskat kräftor utefter sin strand i många år.

Rapportera fiskeresultatet till Bosse Aronsson via mejl aronsson.bosse@telia.com LYCKA TILL!

Fibrerna är indragna!!!

De optiska fibrer-
kablarna, som LÖA-Bladet

började berätta om för drygt tre år sedan är nu på plats! Dosan, eller dosorna som det blev sitter på väggen. Om och på vad sätt allt nu blir bättre och billigare återstår att se.

www.loabloggen.blogg.se

Det goda komplementet till LÖA-Bladet. När ni vill ha snabb och aktuell information om vad som händer eller har hänt i LÖA.

Hur stort är egentligen Löa?

Som framgår av första sidan kommer antalet löabor öka rejält redan i sommar. Hur många invånare Löa därmed kommer att ha är dock oklart. Som vi berättade i förra numret bor det 180 personer i Löa enligt den kommunala statistiken (2012). En siffra som dock ifrågasatts, särskilt av Britt Carlsson som i många år förde egen statistik över in- och utflyttade, födda och döda. Britt satte då gränserna för Löa vid Viksnäs i söder och Lakabäcken i norr, Landboäng i väster och Hagaberg i öster. Inom det området torde det idag bo närmare 300 personer.

Den karta som finns med på kommunens statistiksida har uppenbarligen andra gränser, Löa blir där till en ganska konstig koves, med synnerligen snäva och besynnerligt dragna gränser. Bl a tycks varken Korsbacken, Uddnäs eller Mårtensgård ligga i Löa.

Löa-Bladet har ännu inte lyckats hitta någon på kommunen som kan förklara varför statistikkartan ser ut som den gör och var löabor som inte bor inom det markerade området anses bo? Är familjerna Gustafssons, Gerdtssons, Larssons m fl alls medräknade i bland kommunens invånare? Kanske får vi besked om några veckor när statistikavdelningen hunnit titta på en karta.

Löa är enligt kommunen den mörka kroken högst upp på kartan här ovan. Tyvärr ger Löa-Bladets tekniska standard inte riktig rättvisa åt Löa på kartan nedan heller, men den kan väl fungera som en jämförelse i alla fall.

Hyttstämman 2014. Fr v Carl-Eric och Eva Persson, Barbro Gerdsson, Björn Rundlöf, Margareta Gustafsson. Roger Sandberg, Lars Cederin, Anders Eriksson, Peter Ström, Lars Larsson och Jonas Åby på hyttkontorets veranda..

För 475:e gången!

Hyttstämman i Löa - en 500-årig tradition skrev vi i Löa-Bladet 1997. Måhända överdrev vi lite då. Det första belägget för Löa Hyttelag lär vara från skattelängder 1539. Men i så fall kan vi ju konstatera att årets hyttstämman var den 475:e i ordningen. Inte illa det heller!

Det finns idag 31 andelsägare i Löa Hytta, varav tolv var med på stämman. Diskussionen i år var säkert till stor del densamma som för 400 år sedan, även om nya frågor kommit upp på dagordningen.

Margareta Gustafsson omvaldes som hyttfogde, liksom övriga ordinarie styrelseledamöter Carl-Eric Persson och Anders Eriksson samt Roger Sandgren och Peter Ström, som representanter för VB Kraft. Jonas Åby nyvaldes som suppleant efter Tor Åhman, som avsåg sig omval.

Kan smedjan tas i bruk?

Underhåll och reparationer hör till det som säkert diskuterats vid alla 475 hyttstämmorna. I år kunde konstateras att efter förra årets byte av tegelpannor på malmbåsen och reparation av taket på rostugnen, finns inga akuta reparationsbehov av hyttan. Verandan på hyttkontoret har dock rötskador, som

behöver åtgärdas. Huset behöver också målas och fönster kittas om.

Önskemål om att den gamla smedjan kan tas i bruk igen för demonstration eller kurser i smide kom upp under mötet. Hela murstocken behöver då göras om och fråga är vad brandmyndigheter och försäkringsbolag säger om man börjar elda i ett hus med torvtak? Saken ska undersökas.

Guidning och turistinformation

En sak som aldrig diskuterades medan hyttan användes för järnproduktion var turistinformation och guidning. Men sådant hör till väsentligheterna idag. Själva idén med att bevara hyttan är ju att kunna visa för besökare hur arbetet här gick till en gång. Och vad Löa och andra bergsmansbyar betydde då när Bergslagen svarade för en tredjedel av världens järnproduktion. Guide i år blir liksom förra året Mathilda Johnsson och visning sker varje dag kl 15 från 30 juni till 10 augusti.

Nytt liv i hyttan

En gratis visning kommer att anordnas särskilt för löabor. (Information om det kommer på bloggen och lappar i kaféet.) För det är nog så att inte ens alla som bor i byn har varit i hyttan och turistströmmen nu är inte särskilt strid. Förra året gick 120 personer med på en guidad visning, mot cirka 2 000 för ett 20-tal år sedan. Hyttstämman diskuterade hur man ska få in nya verksamheter i hyttan och låta den återta den centrala plats i byns liv och gemenskap som den en gång hade. Att få fart på smedjan är en idé, en lekplats för barn, en kolmila att gå in i och mer samarbete med skolan är andra. Och hembygdensföreningens teatersektion håller nu på och filar på ett projekt som låter mycket spännande. Läs mer om Hyttans Hemligheter på nästa sida.

Hyttan satsar på gruva

Löa hytta har en god ekonomisk grund att stå på tack vare Hildur Lindsjö, som dog 1985. Hon var dotter till hyttfogden Anders Eriksson på Vesterby och använde under sina sista år hyttkontoret som sin sommarstuga. Barnlös testamenterade hon sin kvarlåtenskap till Löa Hyttelag med förbehållet att förvaltningen av pengarna skulle godkännas av en representant för Gränges AB (numera VB Kraft), som köpte in andelar i hyttan, för att säkra fallrätter i ån i samband med att kraftstationen i Löa kom till. I dag äger VB Kraft majoriteten av hyttandelarna.

Hildurs aktieportfölj har förvaltats väl. Några aktieklipp och risktagande är inte aktuellt för denna förvaltning. Här gäller det istället att satsa på sådant som långsiktigt och stabilt kan ge en god utdelning. Carl-Eric Persson, som ingår i förvaltningsgruppen, informerade på hyttstämman, att man nu ändå gjort ett litet avsteg från den helt säkra vägen genom att köpa in en aktiepost i Lovisagruvan.

Lovisagruvan är en liten underjordisk gruva strax söder om Stråssa, med rik halt av bly, zink och lite silver. Malmådern upptäcktes 1985. Efter en del ekonomiska bekymmer

återupptogs brytningen 2004. Malmen krossas på plats, men anrikningen sker vid Bolidens anläggning i Garpenberg. Lovisagruvan har nu, till skillnad från de flesta andra mindre gruvföretag, en god lönsamhet och aktien anses som en intressant långsiktig investering.

Hyttelagets aktieförvaltare finner det också riktigt att på detta sätt liera sig med en gruva igen.

Anledningen till aktieköpet nu är att Scaniaaktierna köptes upp av VW. Förutom till Lovisaaktierna har köpeskillingen använts till aktier i Swedbank och NCC.

Är kvarnen en gift- gömma?

Miljömyndigheter har inspekterat Löa kvarn liksom de flesta andra gamla kvarnar i landet. Och inspektionen har givit vid handen att även här finns obehagliga giftrester kvar från den tid då miljötänkande inte var särskilt stort i landet.

På 1940-talet var det självklart att beta utsådet med kvicksilver, för att minimera riskerna för svartrost och andra växtsjukdomar. För betningen användes en särskild apparat i kvarnen och bönderna använde tacksamt det kvicksilverbehandlade utsådet, för att öka sina skördar. Att såväl småfåglar som andra fröätare och rovfåglar dog av det giftiga kvicksilvret upptäcktes långt senare. Kvicksilverbetat utsåde förbjöds 1966.

Men rester av giftet finns alltså kvar i kvarnen, i trävirket runt om betningsmaskinen och i grunden. Eftersom kvicksilver är så tungt har det inte flutit med vattnet, utan sjunkit till botten på plats i den mån det kommit ut i ån.

Nu får kvarnen inte stå öppen, så att barn kan komma in och leka, innan en ordentlig sanering genomförs. Problemet är att det kostar minst 40 000 kr att bara få ett förslag

Hyttans Hemligheter

I sju år bjöd Trollstigen i Löa på häftiga teaterupplevelser i skogen under några sommarveckor. Trollen, älvorna, Filijokus och andra figurer följdes med fullsatt förtjusning av barn i alla åldrar. Men sedan tyckte Hembygdsföreningens teatersektion att det behövdes något nytt. Ingen Trollstig vare sig förra året eller i år betyder inte att teaterverksamheten är nedlagt. Sektionen samlar sig istället och planerar för nya trevligheter, som involverar hyttan i en mer permanent verksamhet. Margareta Gustafsson berättar här lite mer om dessa planer.

Lördagen den 24 maj samlades en grupp intresserade löabor i bygdegården för att tillsammans diskutera vad vi kan göra för att återuppleva succén med Trollstigen.

Tanken är att Löa hytta ska bli den permanenta spelplatsen och projektet har fått namnet "Hyttans hemligheter"

Lindesbergs kommun, Örebro läns landsting, Leader Bergslagen och Sparbanksstiftelsen Bergslagen har lämnat bidrag till en förstudie.

Inspiration

För att inspirera oss hade Löabygdens hembygdsföreningens teatersektion bjudit in fyra gäster från södra Norrland med erfarenhet av liknande projekt. Dagen innan hade de gått runt i hyttan i flera timmar och tittat i alla hus och skrymslen för att förstå vår tänkta teatermiljö.

Ingeli Gagner ledde dagen. Hon är en strateg med lång erfarenhet av förändringsarbete och hur man skriver ansökan till möjliga bidragsgivare. Hon ställde många bra frågor:

- * Varför vet inte svenskar i allmänhet att Löa finns?
- * Hur kan vi göra Löa till ett starkt varumärke på den svenska turistmarknaden?
- * Hur kan vi utöka säsongen?
- * Vad kan var och en göra?

på hur en sådan sanering ska gå till. Och att sedan genomföra den torde kosta ännu mycket mer.

Kvarnbolaget, som numera har fusionerat med Hyttelaget, har inte fått någon tidsgräns när saneringen ska vara genomförd och hyttstämman undrade om det inte är större risk att giftet sprids om man alls börjar riva i det? Ställer myndigheterna krav måste hyttelaget naturligtvis böja sig för dem, men arbetet kommer inte att påskyndas i onödan.

Rä'ttvisa inte alltid nödvändigt

Från sin långa erfarenhet gav hon många konkreta råd såsom att sätta upp gemensamma mål och konkreta handlingsplaner och att samverka med myndigheter. Hon menade också att man inte ska begära att alla ska ställa upp lika mycket som du – var nöjd om du får sällskap på resan – rättvisetänk är bannlyst. Att ha särskild verksamhet för barnen är viktigt om man vill att småbarnsföräldrar ska vara med.

Musikkvällar

Janina Stoor är attributmakare, konstnär och hantverkspedagog. Hon gav många inspirerande exempel på hur man genom att samverka med andra kan åstadkomma mycket rekvisita till låga kostnader. Hon gav oss också idén om musikkvällar i hyttan en viss veckodag under en längre period, där de gästade musikerna får dela på biljettintäkterna och den arrangerande föreningen tar in sina pengar på försäljning av någon förtäring.

Trolska skogen

Pär Samuelsson, en internationell ljudkonstnär som bygger upplevelser genom ljudteknik. Han blev mycket inspirerad av miljön i hyttan.

Helena Brusell är manusförfattare. Hon skrev alla våra Trollstigenteatrar. Hon kommer att skriva manus till någon form av teater i hyttan med rubriken "Hyttans hemligheter"

I sin hemkommun har Helena varit motorn bakom uppbyggandet av en fantastisk teatervandring "trolska skogen". Läs mer om den på www.trolskaskogen.se

Efter den goda lunchen som Maud Råstock lagat, arbetade vi tillsammans med våra gäster i mindre grupper för att samla våra idéer om hur "Hyttans hemligheter" kan bli verklighet.

Resultatet av grupparbetena får ni läsa om i kommande nummer av Löabladet.

Hembygdshistoria göms i skogen

Värmländsk släktforskare fann farmors fars bror och en torvfabrik i Löa

Murkelturen i våras fick en oväntad avslutning. När bilen parkerades på en plan vid några lovande hyggen, kom två bilar från andra hållet. Fast i dem fanns inga konkurrenter om de giftiga svamparna. Ur bilarna hoppade Britt och Alf Carlsson, Thomas Persson och en gästande familj från Värmland. De var på väg till Svenssons stuga och den gamla torvfabriken.

Således fick även murkeltorgen en mycket intressant promenad genom hembygdshistorien och övervuxna industriminnen.

Anledningen till den promenaden var att dottern i den värmländska familjen är mycket intresserad av släktforskning och därvid har hon funnit att hennes farmors far tycktes ha haft en äldre halvbror, Ernst Svensson, som bodde i Löa. Hon kontaktade ordföranden i Löa Hembygdsförening, Eric Wickman, som hänvisade vidare till Britt Carlsson, som har lite koll på vad som finns i byarkivet numera.

Britt behövde dock inte gå till arkivet, för att hitta Ernst Svensson. Det var en farbror som hon minns mycket väl från sin barndom. En stilla och försynt man, som bodde uppe vid torvmossen där han också arbetade, när han inte jobbade i skogen, kolade eller var vid sägen.

– Mamma bjöd gärna in honom på kaffe, berättar Britt. Han var en fårdig man och sa inte så mycket, men när han sa något var det på klingande stockholmska! Det minns jag särskilt.

Livsfarligt men roligt

Thomas Persson har också starka minnen av såväl Ernst Svensson som torvfabriken vid Daniels mosse.

– Jag var med där uppe och grävde och rev torv, berättar Thomas. Men jag var bara liten grabb, så jag kanske inte gjorde så mycket nytta, utan sprang mest i vägen. Men roligt var det! Särskilt att följa med vagnarna, som vinschades upp på övervåningen när torven skulle rivas. Det var antagligen livsfarligt, men det var ju sådant man gärna ågnade sig åt som barn.

Elsa Göransson, Agnes Grankvist, Astrid och Oskar Carlsson, Juteboda, Ernst Svensson samt en okänd man bryter torv på Daniels mosse på 1920-talet.

På bilden nedan står Britt Carlsson och Thomas Persson på ungefär samma plats där bilden från brytningen är tagen.

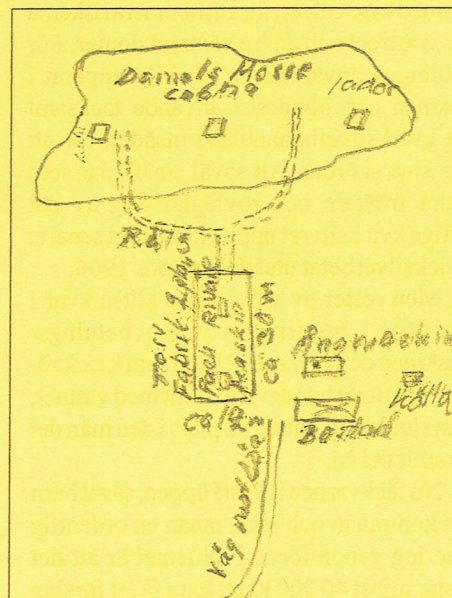
Vi får kanske lov att börja historien där. Vid Daniels mosse. Det är en cirka 6 hektar stor mosse, som ligger i Östra Löa högt upp mot Rytthatten till. Den sträcker sig över Jutebodas, Norra Gårdens och Norrgårdens ägor. Mossen har namn efter Daniel Andersson på Norrgården, som Thomas farfar, Per Edvin Persson, senare tog över. Norra Gården ägdes av Britt Carlssons farfar, Gustaf Persson.

Daniel Andersson, mest känd under namnet Domaregubben, var född 1797 och ska ha varit den som började bryta torv på mossen. Torv behövdes som strö i ladugårdar och stall, men användes också som jordförbättringsmedel tillsammans med dy från sjöbottnen.

Rejäl industrianläggning

Torvfabriken vid mossen torde ha varit av senare datum. Ett par bilder finns i byarkivet, men vi har inte hittat några uppgifter om fabriken där. Britt och Thomas minns dock att den var i gång i alla fall några år in på 1950-talet.

Thomas minns också ganska väl hur där såg ut. (Se skiss.) Det var en rätt rejäl industrianläggning, även om torven grävdes upp för hand. Torvbitarna lades att torka i de torklador som låg ute på mossen. Själva fabriken var ett stort hus, ca 30 meter långt och 12 meter brett i två våningar. Från

fabriken gick järnräls ut på mossen, så att vagnar kunde dras dit ut. När de var fullastade vinschades de in till fabriken, där den torra torven revs och packades i balar, för att sedan köras vidare med lastbil.

– Det mesta av torvströet gick nog åt i Löa och kringliggande byar, tror Thomas. Men en del kördes också till Rällså för vidare järnvägstransport.

Ångmaskin

Kraften att vinscha vagnar, riva torv med mera fick fabriken av en ångmaskin. Vatten pumpades från en kallkälla både till ångmaskinen och in till Svenssons stuga.

Nu har skogen tagit igen det mesta som fanns där uppe. Svenssons stuga är synnerligen förfallen. Av torkklador och fabrik finns ingenting kvar, utom några grundstockar, så att man ungefär kan se var husen stod. Pump och vattenrör, räls, delar av vagnarna, vinschhjul, vajer och en del annat järnskröt finns också att se, även om det mesta är helt övervuxet. Där en väg för lastbilar gick ännu för cirka 40 år sedan är det tät skog nu.

Hårt jobb i lugnt tempo

– Det är lite beklämmande och vemodigt att se det här nu, tycker Thomas. Så mycket liv och arbete och verksamhet som fanns här förr, men som nu är alldeles dött. Det kunde ju ha sparats som ett industriminne det här också, likaväl som hyttan.

– Det var förstås ett hårt och slitsamt jobb, fortsätter Thomas. De både dikade mossen och grävde upp torven för hand. Tungt men också bättre på så sätt att arbetstempot var mycket lugnare. Ingen jobbade på ackord, man hann prata med varandra.

Också själva mossen är i stort sett bara skog numera. Men det är raka fina furor som växer där. Virket är så kompakt att man knappast ser några årsringar. Det blir så när jordmånen är mager. Äkta hårt kärnvirke, sådant som man ska göra fönster av till exempel. Det ruttnar nästan aldrig. Också det en kunskap från den gamla goda tiden.

Minnen av en fabrik

Svenssons stuga står ännu kvar vid Daniels mosse, om än något förfallen

Ernst Svensson – en fåordig, försynt och respekterad man

Ernst Svensson kom till Löa 1923 och fick då jobb på Juteboda. Han fick bygga sig en stuga uppe vid Daniels mosse och arbetade där när det var säsong för torvbrytning på hösten. Annars högg han i skogen, arbetade vid sågen eller var med som kolare.

Han hade ingen erfarenhet vare sig av jord- eller skogsbruk när han kom från Stockholm, men han lärde sig snart, var arbetsam och pliktrogen och blev en mycket duktig kolare.

Han var inte särskilt pratsam, men hans historia kom väl så småningom ändå ut på byn. Han hade växt upp på barnhem och sedan gått till sjöss. Inte långt ut på världshaven dock. Hans fartyg kom åter i hamn i Stockholm då och då.

Kollektivt straff

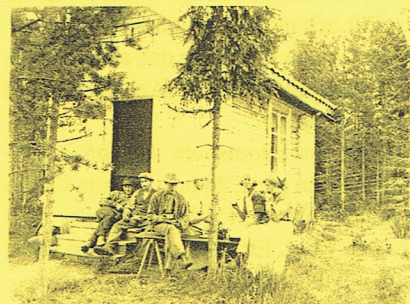
Vid ett sådant tillfälle gick hela besättningen i land för en kväll på krogen. Likaså gjorde besättningen på en annan båt. Glada sjömän som inte var helt kontanta dock. Slagsmål utbröt och det bar sig inte bättre än att en man i den andra besättningen blev ihjälslagen. Vem som var skyldig till dråpslaget gick inte att reda ut, men på den tiden betydde inte det att alla gick straffria. Istället skulle ett kollektivt straff mätas ut.

Det ville Ernst Svensson inte vara med om. Han lyckades ta sig ifrån Stockholm och drog sig uppåt Bergslagen. Sålunda blev han löabo och byn trogen till sin död 1959.

– Farsan berättade att halva byn var med på hans begravning, säger Thomas Persson. Det var ett gott tecken på att Svensson var en omtyckt och respekterad man här.

Oäkta bröder

Att han hade en yngre halvbror berättade Ernst Reinhold Svensson dock aldrig för någon. Och brodern Fredrik Herman Svensson, som flyttat till Västra Ämtevik i Värmland, berättade heller aldrig att han hade en bror. Det var Hermans släktforskan barnbarnsbarn som hittade bröderna och som nu också kunnat fylla på Ernst Svenssons historia och lämnat kopior på hans boupp-teckning och andra persondokument till Löa byarkiv.

Kaffepaus vid Svenssons stuga 1920-tal

Ernst föddes 1891 i Solna. Modern var ensamstående och fem år senare föder hon ännu en "oäkta" son. Hon blir några år senare intagen på Danviks Hospital, där hon dör 1899. Bröderna hamnar på var sitt barnhem. Ernst går senare till sjöss och Herman flyttar till Värmland. Enligt de dokument som nu finns i arkivet hade bröderna tre mostrar och två morbröder, men ingen av dem tycks ha velat ta hand om pojkarna när systemen dör.

Herman gifter sig och får barn, barnbarn och barnbarnsbarn i Värmland. Men Ernst förblir ogift.

Skabäcken håller på att rustas. Dagens bild är tagen från ungefär samma plats som bilden nedan, då det var släktkalas på torpet 1915.

Ett torp på väg tillbaka

Skabäcken är på väg uppåt. Det gamla torpet med anor från 1850-talet eller tidigare var tämligen förfallet 2010 när Bo Johansson och Ingela Käll började fundera över om det inte var just där som drömmen om ett liv på landet skulle kunna förverkligas. Nu reser sig husen ur förgängelsen.

Bosse har sitt ursprung i Västerås och Ingela sitt i Gävle. När de småningom träffades i Stockholm fann de att båda bar på en längtan till landet, som väcktes redan i barndomen.

Bosse sommarbodde på en gård och har både plöjt och mjölkat i sina dar.

– Det var en så lycklig och avspänd tid, säger Bosse. Jag fick redan då en positiv bild av att bo på landet.

Ingelas barndomshem låg på cykelavstånd från en gård, dit hon rullade så ofta hon hann för att vara med i ladugårdsarbete och höbärgning. Ett lantliv som hon alltid längtat tillbaka till.

Lantbruksskola

Med sina positiva tankar om landet gick Bosse också igenom Sala Lantbruksskola, men fortsatta studier förde honom ändå till Stockholm, eller Älvsjö närmare bestämt, där han blev kvar som riskanalytiker på AMF Pension.

Ingela hann bo i många städer innan hon hamnade på Ekerö, strax väster om huvudkommunen. Jobbiga jobbresor i tät storstadstrafik slipper hon dock, eftersom hon har skoljobb i hemkommunen.

– Jag sa nog någon gång att ”min nästa man ska vara bonde”, berättar Ingela. Men när jag träffade Bosse hade jag först ingen

aning om att jag träffat så pass rätt. Han var, tyckte jag, inte alls typen för en bonde.

På lagom avstånd

Hon fick snart lära om och förenade i lantliga drömmar, började de att söka sig utåt. Inte alltför långt bort från Stockholm, men ändå tillräckligt långt bort, för att slippa storstadsstressen var deras mål. Kartan visade att kommuner som Ljusnarsberg

eller Lindesberg skulle ligga lagom till och med google som sökhjälp hittade de så Skabäcken. Ett aktivt lantliv med djur och jordbruk, hade de ändå inte tänkt sig. Men den här gården med ett bostadshus, en drängstuga, en långa med lada och ladugård, en gammal smedja och en vindlande och porlande bäck motsvarade ändå väl deras drömmars lantställe. Att det var hål i taket och husen nästan helt förfallna gjorde inte så mycket. Glädjen ligger i att rusta upp och i görligaste mån återställa till ursprungligt skick.

– Väg, vatten och el fanns redan här, det tyckte jag var väsentligt, säger Bosse. Och så gillade jag markens beskaffenhet, med skog, äng, bäck och ravinliknande sluttningar, samt den enkla gränsdragningen i form av en rektangel rakt upp från vägen.

Presenning dolde förfallet

Den 23 september 2010, på Ingelas födelsedag, slog de till och har sedan dess lagt ner massor av jobb på sitt drömoställe. De började med det mindre huset, som fick nytt tak, ny skorsten, ny yttre panel och isolering. Bara luft är inte så värmande, som man tydligen trodde förr. Den gamla huvudbyggnaden med sitt hål i taket såg mer hopplös ut.

– Vi lade på en stor orange presenning medan vi funderade på vad vi skulle göra, berättar Bosse. Riva och bevara en del eller bara elda upp alltihop och bygga nytt? Efter ett år tyckte jag att den där orangea presenningen såg så skrikig ut, så vi lade på en grön istället medan funderingarna fortsatte.

Ladugård utan djur

Nu är också det huset räddat undan den totala förgängelsen. Nytt tak och ny fasad är

på plats, nya fönster och ny entré är på gång. Gammal fin pärlspont i innetaken har kunnat räddas och vitmålat och huset har försetts med ett duschrum och toalett. Skorstensstocken måste nog muras om innan den gamla vedspisen, eller en ny mysig braskamin, kan användas.

Ladan kommer att ge gott om utrymme när tak och väggar renoverats på den. Vad det ska användas till vet de dock inte än. Det viktiga är att den bevaras. Den gamla ladugården är förunderligt intakt med kobås, gödselrännna, kalvkätte och svinstia. Men att den skulle fyllas med djur igen är mindre troligt.

– Visst vore det trevligt med några får eller höns åtminstone, säger Ingela, men det går väl inte så länge vi inte bor här.

Ingela Käll och Bosse Johansson har funnit sitt drömmställe.

Bonuspoäng

Med jobb och barn på var sitt håll i Stockholm vet de inte heller än om och när Skabäcken kan bli deras permanenta hem. Men visst drömmer de fortfarande om det.

– Vi föll för gården som den var, säger Bosse, men undan för undan har den fått allt fler bonuspoäng. Här är till exempel nära till Gillersklack och skidåkning, här finns en ått paddla kanot på, Annas fantastiska kafé, alla trevliga löabor och roliga aktiviteter som påtrace och Löafesten.

Ingela ger också bonuspoäng till Löa byarkiv, där hon med hjälp av Britt Carlsson letat fram gamla dokument och fotografier från Skabäcken och hon kommer att gå dit igen för att lära sig mer om gårdens historia.

Köpebref

Till Bergsmannen Anders Andersson i Sandåsen upplåter och försäljer jag undertecknad härmed tre etthundra-tjugoåttondels (3/128) kronskatte bergsmanshemman No 6 Vestra Löa, det s. k. Skabäckstorpet liggande öster om Norrsjön och sträckande sig mellan allmänna landsvägen och den skogsteg som hör till egendomen Hyltefallet, för en öfverenskommen och till fulla gulden Köpesumma af Tvåtusenfemhundra (2 500) kronor

Det gamla köpebrevet från 1883 som finns bevarat i Löa byarkiv är undertecknat av P M Larsson, som i sin tur hade köpt fastigheten av sina föräldrar, Nämndemannen Lars Larsson i Östra Löa (Mårtensgård) och hans hustru Christina Persdotter 1872.

När Anders Andersson får lagfart på Skabäckstorpet 1884 finns en in-teckning på fastigheten tagen 1859, den tidigaste uppgiften om torpet som finns i arkivet.

– Ska vi nu bevara gården för framtiden vill jag också veta så mycket som möjligt om människorna som har bott här före oss och om hur de levde och arbetade här, säger Ingela.

Löahäst sensation i V 75

Var finner man en sagohäst? Jo, i Löa, förstås. Thomas och Björn Jezek importerade Food Money från USA för några år sedan, en två-åring som ratats i travsportens Amerika. Detta fynd på Blocket förde först med sig en del problem. Food Money behövde genomgå två operationer. Sedan visade det sig att han belagts med en så kallad "tvångssumma" i och med att han var importerad från USA. Därmed tvingades han tävla mot betydligt mer meriterade hästar.

För er som inte är bevandrade i travvärlden kan Löabladet berätta att hästar tävlar i olika klasser i V75 beroende på hur mycket pengar de sprungit in.

I fjol, då Food Money sprang sitt tredje lopp sedan ankomsten till Sverige vann han på Axevalla i V75. Det beskrevs i Aftonbladet som "något unikt, häpnadsväckande, nästan omöjligt".

Nästa sensationella skräll kom i maj i år, då Food Money vann ett lopp i silverdivisionen. Den segern gav 125 000 kr. Food Money tävlar nu i den näst högsta klassen. Kusken heter Mercedes Balogh, en amatör från Fellingsbro som tidigare jobbat för den kände travprofilen Åke Svanstedt. Food Money bor och tränar i familjen Jezeks regi i Löa. Hur ska denna framgångssaga fortsätta?

Vattnet var inte bra

Provboringar efter vatten i grusåsen från Rävudden och ut mot riksvägen, som vi berättade om i förra Löa-Bladet, gav inget positivt resultat. Det är för mycket järn och mangan i vattnet.

– Sådant går att filtrera bort i vattenverket, säger Gunnar Berglund på BKT, men blir det för höga halter blir det för dyrt att få bort alltihop.

Ännu vet man alltså inte varifrån löabor kopplade till de kommunala ledningarna ska få sitt vatten, när vattentäkten vid skolan inte räcker till.

– Det finns en bra brunn med god vattenkvalitet neråt Vasselhyttan till, säger Berglund. Vi har tidigare haft tankar på att dra ledningar därifrån till Löa. Det kanske är det bästa alternativet, men vi har inte fattat några beslut ännu.

LÖAFESTEN

Årets Löafest blev återigen en succé! Ungefär 1000 personer besökte Björkhagen. Det lokala men kända bandet Band of Brothers med rötter från Kopparberg var ett uppskattat inslag och hamburgerförsäljningen likaså. Inte mindre än 400 hamburgare såldes under kvällen!

Fannya Ardesjö grillade

Anders Ericsson och 399 andra åt.

DET HÄNDER I LÖA SOMMAREN 2014

När detta skrivs har Gösnatta redan varit och bladet hinner knappast ut innan Nostalgidagen med bil-, traktor- och MC-träff, Rock & Roll, hoppborgar med mera också lagts till handlingarna. Men det finns ju mycket mer att se fram emot. För närmare detaljer och tider se bloggen:

MIDSOMMARFIRANDE I BYGDEGÅRDEN

Femteklassarna i Löa skola bjuder in stora och små att fira midsommar vid lokalen. Kl 14 reser vi majstången. Sedan blir det dans och sång och ponnyridning och fika och kanske annat festligt. De som vill bidra med blommor till stången får komma vid halv två. Välkomna!

KULTURGLIMTAR

I år bjuder kulturglimtar in till en kulturrunda i Ljusnarsberg med omnejd den 28-29 juni då mer än hundra personer delar med sig av sin skaparglädje. En spännande chans att uppleva bygdens högst varierande kreativitet. Öppettiderna som gäller är 11.00-17.00 båda dagarna.

I Löatrakterna finns möjlighet att göra en kulturrunda på **Perssons magasin**, där bland annat Thomas Rydén ställer ut sina konstverk.

Vid **Östannor** har **Jonna Carlsson** med vänner en grupp-utställning med blandade tekniker och stilar.

Ingrid på Bäcktorp har samlat en hel skara med hantverkare på sin gård. Det kommer även att finnas möjlighet att få tillverka sin egen gräskrona på gården.

I **Rällså** kommer fantasin flöda då **Roland Lager** och **Ilio** ställer ut sina fantasifigurer.

Lisa Lager kommer att finnas vid smedjan på Larsbo, där hon inte ska smida, men väl visa sina fantastiska alster i ull.

HEMBYGDSDAGAR

Lördag 5 juli är det dags för hembygdsföreningens spelmansstämma vid hyttan. Jeanette Lindmark är spelledare, spelmän från såväl när som fjärran kommer (förmodar vi) och om möjlighet finns blir det traditionellt jordgubbslotteri. Spelmännen samlas kl 18 och drar igång allspelet kl 18.30. Kaffe, smörgås och korv serveras i hyttkontoret.

Söndag 6 juli följs också traditionen då Ramsbergs församling flyttar sin högmässa till Löa hytta kl 11. Linde Nyckelharpor deltar och hembygdsföreningen bjuder på hyttkaffe.

Något laxfiske i kvarndammen blir det dock inte i år.

FISKELIGAN

Fiskeligan är i full gång. Regler finns uppsatta vid golfkiosken och vid anslagstavlan vid båtiläggningsplatsen. En gädda på 3,53 en gös på 4,44 och en aborre på 1,54 kg är redan invägda.

SIMSKOLA

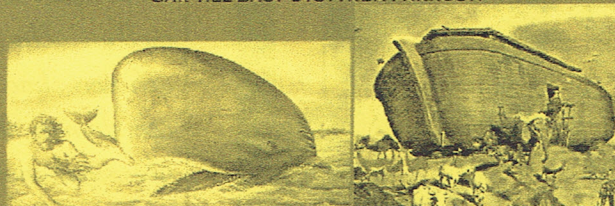
7-25 juli finns det chans att lära sig simma eller ta olika simmärken på badplatsen vid Norrsjön. Ledare är Fanny Ericsson och Moa Söderlöf.

BÅTKARNEVAL I LÖA LÖRDAG 26 JULI ÅRETS TEMA ÄR BERÄTTELSE UR BIBELN

VI VÄLKOMNAR...
NOAK, ADAM&EVA,
DAVID&GOLIAT, HERODES,
JAKOBS STEGE, KAIN&ABEL,
BABELS TORN, JONA I
VALFISKEN BUK, ÄNGLAR,
SANKTE PER, JESUS,
PONTIUS PILATUS,
ROMERSKA SOLDATER,
MED MERA MED MERA.....

PLANERA ER UTSTYRSEL OCH SMYCKA ERA FLYTETYG OCH KOM OCH VAR MED PÅ VÅRT ÄVENTYR PÅ DEN VACKRA ÅN. STARTEN GÅR KL 17.00 VID ANNAS KAFÉ. ANMÄL DELTAGANDE FRÅN KL 16.00 VID BÅSTUBRYGGAN. PRIS TILL VINNAREN AV TIPSFRÅGORNA, VANDRINGSPRISET GÅR TILL BÄST UTSTYRD FARKOST.

VÄLKOMNA! LÖA KULTURSÄLLSKAP

I samband med båtkarnevalen blir det pub med mat och trubadur på Annas Kafé.

FRIIDROTT

Yngre löabor med drömmar om Diamond League, OS, Löiaden och liknande ska sätta kryss i almanackan för onsdagskvällar. Då är det friidrottsträning på plan med Maria Söderlund som ledare. Förskola och åk 1 kl 17.30-18.30 och åk 2,3,4 kl 18.30-19.30.

Förresten behöver man inte drömma om stora tävlingar, det räcker med att tycka det är kul med löpning, hopp och kast av olika slag.

LÖIADEN

Inte bara yngre utan jämväl äldre och betydligt äldre löabor har chansen att visa upp sina idrottsliga talanger under Löiaden. Den hålls lördagen **30 augusti** i år. Lekar och spel på plan under dagen och mat, prisutdelning och andra festligheter vid bygdegården på kvällen.

Då har vi öppat

Annas kafé: Alla dagar 11-17 fram tom 17/8.

Perssons magasin fre tom sön 12-16. From 1 juli fram till mitten av augusti även öppat ons- tom sön.

Bäcktorps gårdsbutik: fredagar 10-18, lördagar 10-14

Minigolfen: varje dag kl 12-18 under sommarlovet. (Med liten reservation för när bussen kommer, när ungdomar från Lindesberg står i kiosken.)